



ראש השנה (14)

ערב ראש השנה

חז"ל אומרים (ראש השנה יח.): **"בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבָנֵי מְרוֹן"**, בראש השנה אנו עומדים אחד-אחד לפני הקב"ה בדין. לכאורה קשה: אם זהו יום של דין – איך נקרא היום חג? מדוע אנחנו אוכלים, שרים ושמחים? הסביר הרב דסלר זצ"ל שבראש השנה איננו מתפללים על צרכים פרטיים, לא על פרנסה, לא על בריאות, אלא מבקשים **"מלוך על כל העולם כולו בכבודך"**. עיקר היום הוא קבלת מלכות שמים באהבה. וכשיהודי ממליך את הקב"ה באמת, הוא מראה שכל חייו אינם שייכים לו אלא לשם שמים. ואז ממילא כל הצרכים האישיים פרנסה, בריאות, חיים הופכים להיות כלים לעבודת ה'. לכן ראש השנה הוא יום של שמחה גדולה: אנחנו זוכים להיות חלק מממלכתו של מלך מלכי המלכים. המפתח לערב ראש השנה: להיכנס ליום הדין לא מתוך פחד בלבד, אלא מתוך ביטחון ושמחה, שאנו באים להמליך את ה' ולהתקרב אליו.

ולא לזנב, אפילו של אריות...

יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב (ליל ר"ה)

לכאורה: למה אנו מוסיפים **"ולא לזנב"**, אחרי שביקשנו במפורש **"שנהיה לראש"**, וכי לא ברור מאליהו שכאשר נהיה לראש, ממילא לא נהיה לזנב? אלא, ביאר הגאון רבי זלמן סורוצקין, יש **"ראש"** שהוא גרוע מ**"זנב"**, וכמאמר חז"ל (אבות ד'): והוי זנב לאריות ולא תהי ראש לשועלים, ולכן אנו מבקשים **"ולא לזנב"** כלל, אפילו לאריות, אלא גם ביניהם נהיה לראש. ומה שאין אנו מתפללים במפורש: **"שנהיה ראש לאריות"**? אולי משום שיש בזה יוהרה, שכל אחד מישראל מתנשא להיות **"ראש לאריות"**, לכן מבקשים **"לראש"** סתם, ועל ידי תוספת **"ולא לזנב"** מרמזים על הכוונה הנכונה של **"לראש"**.

ספר **"כמוצא שלל רב, ימים נוראים"**

למה אוכלים בר"ה תפוח מטובל בדבש

מה שאוכלים בר"ה תפוח מטובל בדבש, נאמר ב**"אמרי שאול"**, בוודאי מתיקות הדבש מילתא היא של שנה טובה ומתוקה, אבל למה בחרו את התפוח לזה ולא שאר הפירות? י"ל ע"פ שנמצא בחידושי הגאונים, ב**"עין יעקב"** (ברכות פרק הרואה) וזה לשונו: הרואה בחלום שאוכל תפוחים, חיים טובים יהיו לו ומעלה גדולה יבואו לו, וזהו שפיר שאוכלים תפוחים בדבש, סימנא מילתא להתעלות לגדולה וחיים טובים ומתוקים.

ספר **"ברכת חיים" מועדים א**

בחודש השביעי באחד לחודש... זכרון תרועה (אמור כג.)

(כד)

במסכת ביצה (טז.): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה חוץ מהוצאות שבת ויום טוב והוצאות תלמוד תורה לבניו, אם מוסיף מוסיפים לו ואם פוחת פוחתים לו, ובמדרש רבא (פרשת ל) נוסף עוד: חוץ מראש חודש. כותב בעל: **"תוספת ברכה"**, כי הגירסא זו מסתברת מאוד, שכן מצינו שכלל הפסוק ראש חודש ביחד עם שבת ויו"ט: **"וביום שמחתכם ומועדיכם ובראשי חדשיכם"**, ואמרו בספרי שם: וביום שמחתכם זה שבת. והנה, הורו לנו חז"ל לעשות סימנים לתורה. ובעירובין (נג.): בני יהודה דמנחי סימני נתקיימה תורתם בידם וכו'... וא"כ אפשר לתת סימן לדברים אלה, כזה: כל מזונותיו של אדם קצובים לו מתשרי (מהר"ש) חוץ מתשרי, ר"ת: תורה, שבת, ראש חודש, יום טוב.

ספר **"ברכת חיים" מועדים א'**

תוקעין בשופר של איל כדי להזכיר זכות עקידת יצחק

(ר"ה טז.)

יש להבין, אם רוצים להזכיר עקידת יצחק יש לעשות דבר שיזכיר את יצחק עצמו, ומדוע מזכירים את האיל שנשחט במקומו? ונראה לומר, דאיתא במדרש, כשאומרים בני ישראל את הפסוק: **"ושחט אותו על על ירך המזבח צפונה"**, נזכר הקב"ה בזכות עקידת יצחק, וביאר המהרי"ל דיסקין טעם הדבר, כי בזמנם נהגו לשחוט את הקרבן על המזבח, ולא בצדו, ולכן עקד אברהם את יצחק על גבי המזבח, כדי לשחטו שם. אמנם אף כשאמר השי"ת לאברהם שלא לשחטו, ולקח תמורתו איל, עדיין לא הסכים יצחק לירד מן המזבח, שמא האיל יפסל ויהיה הוא הקרבן. ומחמת כך הוצרך אברהם אבינו לשחוט את האיל בצפון המזבח, ולא על המזבח עצמו. ועל כן אתי שפיר הא דעושים זכרון לאיל, כי גם בשוחטו מזכירים צדקותו של יצחק, שלא הסכים לירד מן המזבח וחפץ להיות הקרבן, עד ששחטו את האיל בצדו של המזבח! ספר **"שיח הפרשה" חלק ב'**

למה תקיעת שופר

דברים נוראים כתב בספר **"יערות דבש"** (דרוש יד), וז"ל: מה נורא יום ה' אשר תלהט אש סביב, אלפי אלפים פרסאות גחלי אש בוערות, ואפילו מלאכי השרת יאחזון רעדה לבל יוקדו בגחלי ה', כי באש ה' נשפט. ואי אפשר לשער גודל האש, עד שעת תקיעת שופר, שאז בתקיעה שורה רוח של חסד בעולם. ולכן מלאכי השרת מצפים לתקיעת שופר. וסיים: לכן אין להאריך בשחרית של ראש השנה, בשום דבר עד השופר, כי איך יתכן לעשות כן, למעלה האש בוערת ואנו נעמוד למטה ונבלה הזמן

בשירות ומנגינות וכו', וכל רגע יש היזק שאינם ממחרים בשופר וכו'....
ספר "אוצרות התורה"

לא להשאר תקועים במקום

בראש השנה כל אחד מתפלל בעומק לבו, אבל צריכים לדעת על מה להתפלל. עיקר השאיפה הוא שנדע איך להיות, שיהיה לנו סיפוק ממה שאנו עושים, שנהנה מהרוחניות ונשמח במצוות. ראש השנה הוא כמו מעלית, והקבלה היא לחיצה הכפתור באמצעות אותה לחיצה על הכפתור ניתן להגיע עד קומה מאה ועשרים אבל צריכים ללחוץ על הכפתור, אם אדם יכנס למעלית ולא ילחץ על הכפתור, יהיה בחושך, המעלית תשאר תקועה במקומה, והאדם יצטק מרוב פחד. כל שעליו לעשות הוא ללחוץ לחיצה קלה, ואז עולה במהירות שלא חלם עליה! אומרת התורה (דברים כט. ט): "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם". ידועים דברי הזוהר הקדוש: שכל מקום שנאמר היום, זהו ראש השנה, כמובא באויב (א. ו): "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על...". ואומר רש"י: אותו יום היה ראש השנה. אומר הגר"ש אלישיב זצ"ל, כי במילים אלו טמונה תוכחה גדולה לכלל ישראל: "אתם נצבים היום" בראש השנה, "לפני ה'", למה אתם "נצבים היום", באותו מקום, למה נשאתם באותה מדרגה כבשנה שעברה? למה לא השתניתם, למה לא השתפרתם? בענינים חומריים וגשמיים האדם אינו נשאר על מקומו. תמיד הוא שואף להתקדם ולהשתדרג. הוא קונה דירה גדולה, מחליף את הרכב לחדש יותר. ועל כך באה התוכחה לאדם. למה זה קיים אצלך רק לגבי ענינים חומריים ולא בעולמך הרוחני? למה בעבודת ה' מספיק לך להישאר תקוע במצבך, ואינך שואף ופועל להעפיל למדרגה גבוהה יותר? זה עבודה של ראש השנה.

ספר "שש באמרת אלול ר"ה"

סליחות: למען שמך ה' וסלחת לעווננו כי רב הוא

הנימוק לבקשה אינו מובן, וכי בגלל שעווננו רב, יש סיבה טובה לה' יתברך לסלוח לנו? הנה, בספר "ילקוט הגרשוני" מובא בשם "דרושי הצל"ח", שגם על פי הדין תשובה מועילה. אולם זו צריכה להיות תשובה המשקל, עם סגופים גדולים. אבל תשובת שאינה אלא דברים של בקשת סליחה וחרטה ואפילו בכי, אינה מועילה אלא מצד מדת הרחמים. ולפי זה מובנת בקשתנו: "למען שמך ה', וסלחת לעווננו כי רב הוא", כלומר "למען שמך ה'", המורה על מדת הרחמים, אנו מבקשים ממך שתסלח לעווננו בלא סגופים, "כי רב הוא" העוון שלנו, חמור מאוד, ועל פי תשובת המשקל יהיה צורך בסיגוף גדול כפי גודל החטא, וכשל כוחנו לסבול, על כן אנו מבקשים "וסלחת לעווננו" במידת רחמים, למען שמך ה', כי מצד הרחמים מועילה גם תשובת דברים, וידוי וחרטה.

ספר "ומתוך האור ימים נוראים אלול ר"ה"

הלכה: ברכת שהחיינו ביום ראשון של ראש השנה
בלילה הראשון של ר"ה מברכים שהחיינו בקידוש על עיצומו של יום, ולכן אין להניח על השולחן בשעת הקידוש את הפירות החדשים שמברכים עליהם שהחיינו, לפי שאז נפטרים בברכת שהחיינו שמברך בקידוש ולא יכול שוב לברך עליהם. ואם כבר נמצאים על השולחן, יכסה במפה ויכוין בפירוש שלא לפוטרום בברכת שהחיינו שמברך בקידוש. ולא יעורר על כך מחלוקת ומריבה מדוע הביאו את הפירות לשולחן.
ספר "הליכות מועד" מאת רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: בראש השנה אין דנים את האדם כפי שהוא, אלא כפי שהוא רוצה להיות.
פתגם חסידי

חקירה: קטן

מעשהו אינו מעשה כלל, או שהוא מעשה, ורק לא יכול לפעול קניין (קובץ הערות כט-א: קטן שיש לו דעת- לא יכול להקנות, קטן שאין לו דעת-אינו מעשה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: שאלת חכם

עני מרוד הסב אל שולחנו של עשיר קמצן. הגישו לפניו קציצה של בשר, הציץ בה וראה, שהלחם מרובה בה מן הבשר, היה חוכך בדעתו ומהסס, משנשאל לסיבת היסוסו, נענה ואמר: דומני שיש שאלה בקציצה זו. שאלה? תמה בעל הבית, הלא הבשר הוא חלק למהדרין! נתחייך העני ואמר: לא לבשר אני חושש, כי אפילו אם נמצא בו חשש כלשהו הריהו בטל בשישים, השאלה נוגעת לעצם הקציצה שאם חייבת היא בהמוציא.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף עט)

שבת שלום שנה טובה

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, סנדרין אסתר בת מרים, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוון אוזיה. **שלום בית:** גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג'. **זיווג הגון:** יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. **הצלחה רבה בכל:** נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזיל לאוני. **לעילוי נשמת:** ראובן בן חנינה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, ג'יא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נג'מה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתר כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מזל אדסה בת גבי זרונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr